

EKSAMENSOPPGAVE

JUS2111 – Statsforvaltningsrett, folkerett og menneskerettigheter **Høst 2022**

Dato: 16.12.2022

Tid: 09.00

Line Vold og Fatima Ås var gamle skolevenninner. Ved stortingsvalget høsten 2021 ble begge valgt inn på Stortinget, men for hvert sitt parti. Fatima representerte Frihetspartiet, mens Line representerte Liberalistene. Ved regjeringsdannelsen gikk Liberalistene inn i en koalisjonsregjering med to andre partier, og Line Vold ble utnevnt til justisminister i den nye regjeringen. Frihetspartiet gikk ikke inn i regjering. Fatima ble derfor sittende i opposisjon på Stortinget.

Vinteren 2022 ble Stortinget utsatt for et alvorlig hackerangrep, og de neste ukene avdekket politiets etterforskning at sensitive data var hentet ut av hackerne. Dette omfattet blant annet e-postene til enkelte stortingsrepresentanter og møteagendaene for de hemmelige møtene i Den utvidede utenriks- og forsvarskomite (DUUFK). Den 23. mars gikk politiet ut med informasjon om at etterforskningssporene pekte i retning av at hackerangrepet kom fra den lille stillehavsstaten Bajiti, men at metodene som var benyttet, tydet på at Bajiti hadde fått hjelp av en stormakt. Staten Bajiti benektet imidlertid enhver befatning med angrepet, men kunne ikke utelukke at en stormakt hadde brukt hemmelige agenter som midlertidig opererte fra landet i den hensikt å skjule sporene sine og legge skylden på Bajiti.

Fatima, som var blitt parlamentarisk leder for Frihetspartiet, og dermed også medlem av DUUFK, var med på å utforme spørsmål til justisminister Line Vold om hva regjeringen foretok seg for å sikre landet og sentrale samfunnsfunksjoner mot hybride angrep fra fremmede stater. Line Vold møtte i Stortingets spørretime 30. mars sammen med statsministeren og ga en redegjørelse for regjeringens håndtering av «hacker-saken». Statsministeren sa at regjeringen fulgte situasjonen nøye, og at saken var under politietterforskning. Justisminister Line Vold presiserte videre at «vi har innkalt Bajitis ambassadør til Norge på teppet og har gjort det klart overfor ham at Norge ser med alvor på Bajitis rolle og at vi fordømmer disse handlingene».

I etterkant av regjeringens redegjørelse kontaktet norske medier Bajitis ambassadør, den kjente Duke Vernissage, også kalt «Hertugen», som nektet for at Bajiti hadde hatt noe som helst å gjøre med hacker-angrepene. Duke Vernissage var en britisk mangemillionær med hertugtittel og som få år tidligere hadde kjøpt et bajitisk statsborgerskap i tillegg til sitt britiske. Britisk tabloidpresse hadde flere ganger omtalt Hertugen som en partyløve og damemagnet. Nå fungerte han som ambassadør for Bajiti med tilhold i en praktvilla i Parkveien i Oslo, der det gikk rykter om elleville fester. For studentene i Oslo sentrum var han også en velkjent skikkelse, siden han av og til kom ridende gjennom Slottsparken og parkerte sin hest i Universitetshagen for å handle på Paleet. Bajitis kobling til «hacker-saken» gjorde nå at norske medier fråstet i gamle britiske tabloidhistorier om Hertugen, hans personlige liv og mange damehistorier.

I begynnelsen av mai slapp nettavisen Dagens NettNyheter (DNN) en nyhetsbombe under overskriften «Hertugen og justisministeren i et romantisk forhold?». I en thriller-lignende historiefortelling dag for dag kunne DNN først avsløre et kornete bilde tatt med telelinse fra hagen og inn i villaen i Parkveien som viste Hertugen omfavne en kvinne som kanskje kunne være Line Vold. Neste dag publiserte DNN et intervju med begge, der de hver for seg benektet at kvinnen på bildet var Line. Et par dager etter det igjen skrev DNN at opplysningene som Line hadde gitt i Stortinget 30. mars, måtte være feil. Innsyn som DNN hadde fått i kalenderføringer hos Utenriksdepartementet og Justisdepartementet, viste nemlig at Bajitis ambassadør Duke Vernissage først var blitt «innkalt på teppet» den 1. april, altså to dager etter regjeringens redegjørelse i Stortinget.

På bakgrunn av avisoppslagene ble justisminister Line Vold bedt om en forklaring i Stortingets spørretime 11. mai på når ambassadøren hadde vært innkalt, og hva som var blitt kommunisert. Hun svarte da at hun ikke husket den eksakte datoen, men «det kan ha vært 1. april eller tidligere». På et direkte oppfølgingsspørsmål fra stortingsrepresentant Tastad om «hun hadde, eller hadde hatt, et romantisk forhold til ambassadør Duke Vernissage», svarte hun at «jeg har aldri hatt et forhold til den hertugen, og uansett er det en privatsak som jeg ikke trenger å svare på, så jeg anmoder stortingspresidenten om å klubbe ned det krenkende spørsmålet fra representant Tastad». Stortingspresidenten brukte deretter klubben og ga beskjed til Tastad om at spørsmål om statsrådenes privatliv ikke hørte hjemme i stortingssalen.

Tre dager etter slapp nettavisen DNN nok en nyhetsbombe. Denne gangen slo avisen stort opp en e-post de hadde fått tak i, fra justisminister Line Vold til hennes gamle skolevenninne Fatima Ås. E-posten var sendt fra Lines private hotmail-konto til Fatimas e-post-adresse på Stortinget, datert 5. mars 2022. I denne e-posten skrev Line at hun gjerne ville treffe Fatima over en kopp kaffe for en «venninneprat». Hun skrev videre at «endelig har jeg truffet mannen i mitt liv, selveste Duke Vernissage, og vi er veldig hemmelig forelsket». DNN nektet å oppgi kilden til lekkasjen.

Etter å ha lest e-post-nyheten i DNN over sin «afternoon tea», kastet Hertugen seg på hesten og red sporenstreks til Grønland politistasjon. Der anmeldte han nettavisen DNN for krenkelse av privatlivets fred etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Lovhjemmel forelå i straffeloven § 267. Han viste til at flere av oppslagene innebar en krenkelse av hans rett til privatliv, både hver for seg og i hvert fall når man leste alle oppslagene om ham i sammenheng. Særlig viste han til at bildet av kvinnen i villaen i Parkveien var tatt gjennom vinduet og inn i hans private hjem og ambassadørbolig på en «paparazzi-aktig» måte. Hva gjaldt publiseringen av e-posten viste han til at selv om Fatima og Line var offentlige personer i Norge, var ikke han en offentlig person som DNN kunne skrive om. Han fremhevet også at han måtte ha et sterkere vern om privatlivets fred enn andre fordi han var ambassadør, og det selv om han skulle bli ansett for å være en offentlig person. DNN svarte at publiseringene lå innenfor deres ytringsfrihet, jf. Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10. Avisen hevdet at saken på generelt grunnlag hadde stor offentlig interesse og berørte sider ved rikets sikkerhet. Den offentlige interessen saken hadde tilsa derfor at privatlivets fred måtte vike i

dette tilfellet. Avisen mente også at Hertugen var en offentlig person fordi han var kjent for å ri hest i gatene i Oslo, og fordi britisk tabloidpresse hadde skrevet om hans øvrige privatliv tidligere.

Hertugen anmeldte også den norske stat for overtredelse av Vienna Convention on Diplomatic Relations artikkelene 22 (2), 29 siste setning og 30. På Baijiti ble den norske ambassadøren samtidig innkalt på teppet. Der ble det vist til at Norge hadde begått folkerettsbrudd ved ikke å forhindre publisering av informasjon om privatlivet til ambassadør Duke Vernissage og heller ikke forhindre at det ble tatt og publisert paparazzi-bilder gjennom vinduet i villaen i Parkveien.

Utenriksdepartementet hevdet – på vegne av den norske stat – at de ikke var kjent med publiseringen til DNN før den fant sted, og at de uansett ikke hadde kunnet stanse publiseringen dersom de hadde fått kjennskap til dette på forhånd, jf. Grunnloven § 100 fjerde ledd.

Utenriksdepartementet viste videre til at spørsmålet om Hertugens privatliv var krenket, utelukkende måtte være en tvist mellom ham og DNN.

I Stortinget 7. juni ble det votert over riksrettstiltale mot justisminister Line Vold. Tiltalen mot Line Vold gjaldt overtredelse av Grunnloven § 82, og den oppnådde akkurat simpelt flertall i Stortinget, med bare én stemmes overvekt. Lines venninne Fatima var blant dem som stemte for riksrettstiltalen, og det var sikkert at dersom hun hadde stemt annerledes, ville det ikke blitt flertall for tiltalen mot Line. Line hevdet derfor at heller ikke riksrettstiltalen var gyldig, fordi Fatima selv var så involvert i saken på flere måter at hun måtte anses som inhabil, og derfor uten gyldig stemmerett under Stortingets behandling av riksrettstiltalen. Line fremhevet også at riksrettstiltalen ville være å regne som en seier for den fremmede staten som hadde hacket e-postkontoen.

Videre hevdet Line at anklagene om brudd på Grunnloven § 82 var absurde, og at hun aldri hadde sagt noe feil i Stortinget. Hun viste blant annet til at hun bare hadde uttalt seg litt upresist om tidspunktet for når hun hadde tatt opp hacker-saken med Hertugen, men at tidspunktet var uten betydning, siden hun uansett hadde snakket med ham. Og hva gjaldt hennes romantiske forhold til Hertugen, så hevdet hun at dette var et privat anliggende som hun ikke hadde plikt til å svare på i Stortinget, og at hennes uttalelser i Stortinget 11. mai derfor falt utenfor det som reguleres av Grunnloven § 82.

Drøft og avgjør de rettslige spørsmål oppgaven reiser. Spørsmålet om Hertugen kan ri på hest i Oslos gater og parkere hesten i Universitetshagen, skal ikke behandles. Eventuelle spørsmål knyttet til pressens kildevern, skal heller ikke behandles.

***

Oslo, høst 2022

Professor Hans Petter Graver
Faglig eksamensleder